

Határtalanul! program

„Tanulmányi kirándulás hetedikeseknek”

HAT-KP-1-2025

Megvalósult a Magyar Kormány támogatásával

HATÁRTALANUL

Szakmai beszámoló

Gömör és Kassa magyar emlékei

2026.04.27-2026.04.30.

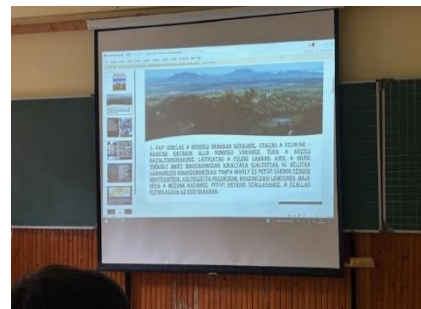
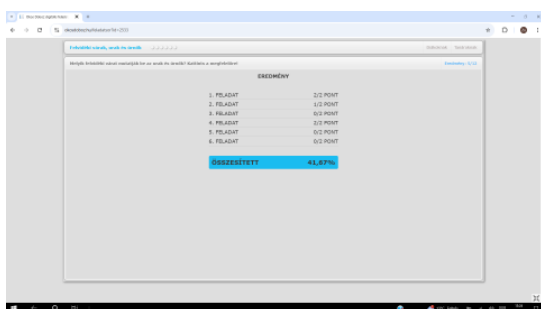
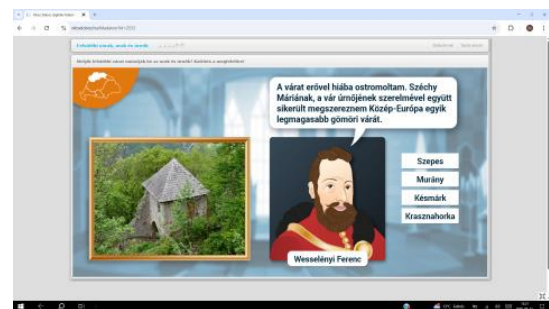
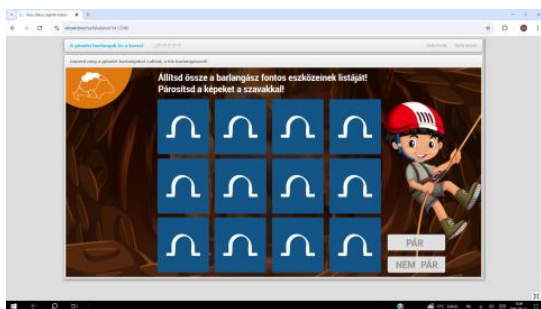

Az István Király Baptista Általános Iskola 7.-8. osztályos tanulóival a HATÁRTALANUL! program keretében 2026. április 27–április 30. között 4 csodálatos napot tölthettünk el Szlovákiában, a Felvidéken. A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által a „HAT-KP-1-2025 – Tanulmányi kirándulás hetedikeseeknek” címen meghirdetett pályázaton **4.613.620 Ft** vissza nem térítendő támogatásban részesültünk, amelyet az utazás, a szállás, az étkezés költségeinek fedezésére és a programokhoz kapcsolódó kiadások finanszírozására használhattunk fel. A tanulmányi kirándulás során megismerkedhettünk a felvidéki magyarok történelmével, hagyományaikkal, nevezetességeikkel, és ha csak rövid időre is, de bepillanthattunk mindennapi életükbe.

Az előkészítő óra:

Tanulmányi kirándulásunkat előkészítő óra előzte meg, melynek során diákjaink és pedagógusaink felkészültek az útra. Végigtekintettük a kirándulás állomásait, annak történelmi, néprajzi és természeti-földrajzi vonatkozásait. Megbeszéltük a helyes magatartási és viselkedési szabályokat. Megismerkedtünk Szlovákia elhelyezkedésével, a Trianoni békeszerződés következményeivel. Beszélgettünk a határon túli kisebbség létéről, történelméről és kulturális életéről. Szó esett Magyarország veszteségeiről, a határon kívül rekedt magyarok szomorú sorsáról, létszámáról. A programismertetést képekkel tettük élményszerűbbé, az útvonalat térképen követtük végig. Megismerkedtünk a részletes programmal. Az előkészítő óra során folyamatosan használtuk a Barangoló digitális tartalomtárát.

Rendkívüli szülői értekezletet tartottunk, amelyen a szülők tájékoztatást kaptak a tanulmányi kirándulás céljáról, helyszínekről, az utazás feltételeiről, részleteiről.

1. nap

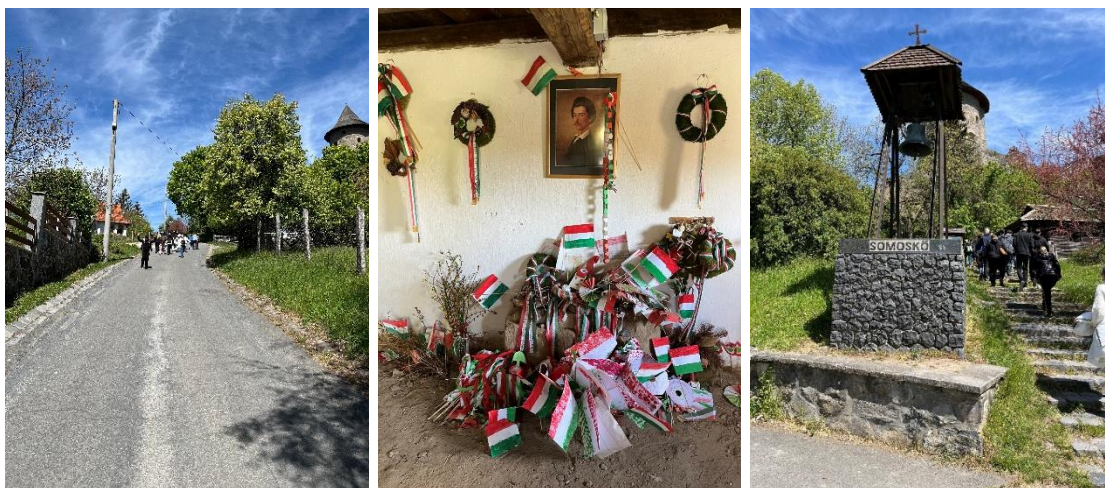
Utazásunkat Kótajból hétfő reggel 7:30-kor kezdtük meg 34 diákkal és 4 kísérő pedagógussal.

Tanulmányi kirándulásunk első állomása a Somoskői vár volt, amely már messziről lenyűgözött bennünket különleges fekvésével. A buszról leszállva először a magyar oldalon, Somoskő utcáin haladtunk át, majd egy rövid séta után szinte észrevétlenül léptük át az államhatárt.

A váromhoz vezető ösvény meredek volt, de a kilátás minden lépést megért. Idegenvezetőnk mesélt a vár történetéről: szóba került Csák Máté, a török idők, valamint a Rákóczi-szabadságharc eseményei is. Különösen érdekes volt hallani, hogy a vár ma Szlovákiához tartozik, ami a trianoni békeszerződés következménye. Fiatal korában Petőfi Sándor is járt erre, és romjaiban is megcsodálta a vár szépségét.

A romok között sétálva elképzeltük, milyen lehetett itt az élet évszázadokkal ezelőtt.

A bazaltorgonák látványa valóban lenyűgöző volt – sok résztvevő életében először találkozott ezzel a különleges természeti képződménnyel, amely természetes szépségével és egyedülálló formáival mély benyomást tett mindenkire. Visszafelé az erdön keresztül vezető ösvényen haladtunk, ahol az egykori lávaár megszilárdult kőzete apró darabokra tört, így alakult ki az előttünk elterülő kőtenger.

Következő megállónk a Füleki vár volt, amely a Felvidék egyik legjelentősebb középkori erődje. A vár egy vulkanikus eredetű sziklakúpon épült, ami természetes védelmet biztosított

számára. Első írásos említése a 13. századból származik, de feltételezhető, hogy már korábban is állt itt erődítmény.

Helyi idegenvezetőnk elmesélte, hogy a vár a történelem során fontos stratégiai szerepet töltött be, különösen a török hódoltság idején. 1554-ben a törökök elfoglalták, és csak 1593-ban sikerült visszafoglalniuk a keresztény seregeknek. A vár később többször gazdát cserélt, majd a 17. század végén egy tűzvész következtében jelentősen megrongálódott.

Ezután Rimaszombat városába látogattunk. Itt megtekintettük a Gömri Múzeum épületét, amely 1850-ben még huszárkaszárnyának épült, majd később iskola lett, végül 1882-től – Fábry János alapításával – múzeumként működik. Az épületet Miksa Ferenc tervezte.

A városban több nevezetes szobrot is láttunk. A Petőfi Sándor-szobor története különösen érdekes: elkészítésére Izsó Miklós kapott megbízást 1871-ben, de korai halála miatt a művet végül Huszár Adolf fejezte be. A szobor mai változatát Győrfi Lajos készítette el újra, és 2004-ben avatták fel.

Koszorúzással tisztelegtünk Tompa Mihály magyar költő szobrát, Rimaszombathely szülöttjét. Idegenvezetőnk mesélt a szobor viszontagságos történetéről: többször áthelyezték, ledöntötték, majd újra felállították, míg végül visszakerült méltó helyére.

Végül ellátogattunk ahhoz a házhoz is, ahol 1845 májusában Petőfi Sándor megszállt. A ház ma Múzsák Háza néven múzeumként működik, és emléktábla őrzi a költő ott tartózkodását. Az épületben kiállítás mutatja be Petőfi életét, valamint azokat a magyar művészeket és tudósokat, akik jelentős hatással voltak Rimaszombat múltjára.

Az esti órákban megérkeztünk Kokava Lineara, ahol megvacsoráztunk, majd elfoglaltuk a szállásunkat.

2. nap

Ízletes, svédasztalos reggelinket elfogyasztva magunkhoz vettük az úticsomagunkat és fél nyolc után elindultuk Lőcse irányába. A kanyargos hegyi utak nem szegték kedvünket, mert útközben gyönyörködhettünk az Alacsony-Tátra csodás vonulataiban, majd elénk tárult a Magas-Tátra hófödte csúcsaival.

Közel 3 óra után megérkeztünk kirándulásunk első állomására Lőcsére, a Felvidék egyik legszebb kisvárosába.

Lőcse valóban lenyűgöző látnivalókkal büszkélkedik. Főtere, mely a híres Lőcsei Pál mesterről kapta nevét, hosszúkás téglalap alakú, és a városfallal körülvett óváros szívében fekszik.

A város első számú ékessége a monumentális, gótikus Szent Jakab-templom, mely három hajójával és világhírű szárnyas oltárgyűjteményével méltán érdemli ki a látogatók csodálatát.

De nem csak a templom, hanem a tér közepén álló régi városháza is megkapó látványt nyújt. Ez az 1550 körül épült épület külső falán a 17. századi, latin feliratos óriás freskók az öt polgári erényt – a mértékletességet, az elővigyázatosságot, a derekasságot, a türelmet és az igazságosságot-ábrázolják.

Ma a Szepesi Múzeum várostörténeti kiállításának ad otthont, és izgalmas részlet, hogy az első

emeleti gótikus nagyterem ajtaján Jókai regényéből ismert lőcsei fehér asszonyt, Korponayné Géczy Juliannát ismerhetjük fel, amint titokban a labancokat hívja.

A városháza mögött található a vasból kovácsolt, kis építmény, az egykori szégyenketrec, ahol a bűnözőket és a "léha erkölcsű asszonyokat" állították közszemlére. A teret övező történelmi épületek közül kiemelkedik a 16. század második felében épült Thurzó-ház (7. szám), mely jellegzetes reneszánsz pártázatával igazán különleges.

Lócsét elhagyva, a fenséges Magas-Tátra hóföföde csúcsai tárultak elénk. Szlovákia második legnagyobb tava, a Csorba-tó, 1346 méteres tengerszint feletti magasságban, kristálytisza vizével és páratlan szépségével várt minket. A 20 hektáron elterülő tó csillogó víztükrét 12 méter mélyről feltörő forrás táplálja. Körbesétáltuk a tavat, ahol a gyerekek még havat is láthattak.

A tó partján megtekintettük Szentiványi József magyar nemes emléktábláját. Ő volt a Csorbátó és a környező területek birtokosa, aki 1872-ben vadászházat, majd menedékházat építtetett a tó partján. Rengeteget áldozott ezek karbantartására és a turistaútvonalak létrehozására is. Emléke előtt szobor és tábla tiszteleg a faluban, melynek főutcáját is róla nevezték el. Egész életében magyar hazafiként politikai mozgalmakban vett részt.

Csodálatos élményekkel gazdagodva értünk vissza az esti órákban a szállásunkra, ahol a finom vacsora után megbeszéltük az eddig látott élményeinket.

3. nap

Reggeli után elindultunk a kirándulásunk aznapi első állomásához, a Gömör-Tornai Karszt szlovákiai oldalán található Gombaszögi cseppkőbarlanghoz, amely a változatos és különleges cseppkőképződményeiről híres. Már az érkezéskor izgatottan vártuk, milyen kincseket rejt ez a természeti csoda.

A barlang bejárata felé haladva hamar megértettük, hogy nem csupán egy egyszerű barlanggal van dolgunk. A mészkő oldódásának és a földalatt áramló Fekete-patak eróziós munkájának köszönhetően létrejött járatrendszer lenyűgöző látványt nyújt.

A tárlatvezető izgalmas és szakszerű előadásmódjának köszönhetően a barlang minden részlete érthetően és élvezetesen tárult fel előttünk. Izgalmas történetekkel színesítette a túrát, így még mélyebb élményt nyújtott a látogatás során.

Különösen lenyűgöztek minket a mennyezetről csüngő apró szalmacseppkövek, amelyekből oly sok van, hogy szinte mintha egy külön kis cseppkőerdőben járnánk. Némelyik szalma eléri a három méter hosszúságot is, ami ritkaság a világ barlangjai között. A különböző formájú és színű cseppkövek szinte mesélték a föld mélyében zajló folyamatokat, miközben folyamatosan csodáltuk a természet művészi alkotásait.

A barlang látogatható szakasza kényelmesen bejárható, bár a 87 lépcsőfokot néha megéreztük, de az enyhe hűvös és a barlang csendje különleges hangulatot teremtett. A körülbelül 30 perces túra alatt maradandó élményként őriztük meg a barlang változatos formáit és színeit.

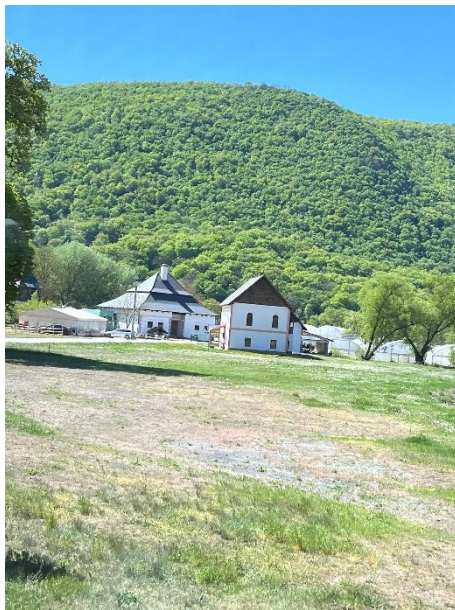
A barlang felső, szárazabb része különösen érdekes, hiszen itt egészségügyi céllal is ajánlják a látogatást, például légzőszervi betegségek kezelésére.

Miután elindultunk kirándulásunk következő állomásához idegenvezetőnk mesélt a Gombaszögi cseppkőbarlang szomszédságában fekvő, 1371-ben alapított pálos monostorról, amely a régió egyik legizgalmasabb történelmi látnivalója. Az egykori gótikus kolostort a 16. században erődítménnyé alakították, majd a császári csapatok lerombolták. A Sine Metu Polgári Társulás mintaszerű régészeti feltárásának köszönhetően a helyszín ma teljesen megújult: a látogatókat egy átalakított puskaporos toronyból kialakított kilátó, a Bebek-kápolna romjai és egy hangulatos kulturális rendezvényhelyszín várja. A barlanglátogatás után kihagyhatatlan, szabadon bejárható történelmi emlékhely.

Gombaszög másik látványossága az Andrassy kúria (szintén a Sine Metu egyesület gondozásában van). Az épület felújítása során megőrizték a reneszánsz és rokokó stílusjegyeket, miközben korhű faajtók és ablakok, valamint olajozott tölgyfakocka padló éllettel töltik meg a teret, ahol a múzeum állandó kiállítása korabeli berendezésekkel idézi fel a régmúlt hangulatát.

Hamarosan megérkeztünk kirándulásunk következő állomására Betlérre, az Andrassy-kastélyhoz.

A betléri Andrassy-kastélyt méltán nevezik a Felvidék egyik legnagyobb csodájának. Ellentétben a legtöbb történelmi rezidenciával, amelyet a háborúk után kifosztottak, Betlér egy valóságos időkapszula. A második világháború után a kastélyt az eredeti berendezésével együtt államosították, így ma pontosan úgy láthatjuk a belső tereket, ahogy azt az Andrassy család 1945-ben hátrahagyta.

A tárlatvezetés igazi fénypontja a magyar nyelvű idegenvezetőnk volt, aki nem száraz történelmi évszámokat diktált, hanem valósággal életre keltette a kastély falait. Az első perctől kezdve elképesztő energiával és szórakoztató, közvetlen stílusban beszélt, így a csoport minden tagja feszült figyelemmel követte a szavait.

Olyan volt az egész, mint egy izgalmas és fordulatokban gazdag családi krónika. Nemcsak a bútorok stílusát mutatta be, hanem beavatott minket az Andrassy család mindennapi életébe, apró titkaiba és a grófok különleges hobbjába is. Megtudtuk például, hogy melyik szalonban zajlottak a legnagyobb kártyacsaták, hogyan modernizálták a kastély fürdőszobáit a maguk korában.

Az idegenvezetőnk fantasztikus humorral fűszerezte a történeteket, amikor a vadásztrófeákról vagy a kastély egykori illusztris vendégeiről mesélt.

A legmeghökkenőbb élményt az Andrássyak világotázásairól származó egzotikus gyűjtemény nyújtotta: egy valódi egyiptomi múmia, egy samurájpáncél és még egy eszkimó öltözet is helyet kapott.

A túra abszolút fénypontja a Történelmi Könyvtár volt, ahol a hatalmas neobarokk tölgyfa polcokon több mint 14 000 régi kötet sorakozik – a helyiség illata és hangulata egyszerűen magával ragadó.

A kastély Történelmi Könyvtárának egyik rejtett ajtaja mögül előkerült egy eredeti, Jókai Mór által írt kézirat is. Megtudtuk, hogy Jókai hosszabb időt töltött a kastélyban vendégként és hogy Jókai Mór fogadott lánya Jókai Róza, valójában gróf Andrássy Gyula miniszterelnök törvénytelen lánya volt.

A kastélylátogatás után tettünk egy rövid sétát az angolkertben, amely Szlovákia egyik legnagyobb és legértékesebb történelmi parkja. Idegenvezetőnk elmesélte, hogy a parkban tett hosszabb séta során egy mesterséges barlang, egy várromra emlékeztető egykori vadaskert (ahol régen medvéket is tartottak) és egy 8 méter magas Nagy-vízesés is megtalálható.

Ebédünket, hidegcsomagunkat elfogyasztva indultunk el Tornaalja irányába.

Tornaljától északra, a festői Turóc patak völgyében található Lévárt, Gömör apró, de gazdag történelmi múltú települése. A kis falucska népessége mára elapadt, mindössze kb. 90 fős, de a helyiek magyar identitása még élénken él.

A buszról leszállva Majoros Jácint, helyi méhészt fogadott minket, aki röviden mesélt nekünk Lévártról és annak történelméről.

Ezután együtt tekintettük meg a falu központjában álló turulemlékművet, amelyet 2017-ben avattak fel az 1946–1947-ben kegyetlen sorscsapással sújtott és elhurcolt, kitelepített magyar családok tiszteletére és emlékére.

Lévárt nemcsak történelmi tanulságairól ismert, hanem a méhészet hagyományáról is, amely generációról generációra öröklődik. Megnéztük a Majoros család méhészetét- a modern technológiával felszerelt méhfarmot, amely kézműves és gyógyító termékeket készít.

A gyerekek mézet kóstoltak, illetve kipróbálták a „Méhházat”, ahol a kaptárból származó levegő jótékony hatását élvezhették.

A túra zárásaként a helyi néprajzi gyűjtemény nyújtott mélyebb bepillantást a falusi élet mindennapjaiba és hagyományaiba, megőrizve azokat az értékeket, amelyek Lévártot különlegessé teszik.

Az esti órákban értünk vissza a szállásunkra, ahol elfogyasztottuk az ízletes kétfogásos vacsoránkat.

A vacsora után találkoztunk a helyi magyarság egyik legismertebb képviselőjével, aki Rimaszombat város képviselőjeként mély ismeretekkel szolgált a térség magyar közösségének múltjáról és jelenéről. Beszámolói nemcsak történelmi áttekintést nyújtottak, hanem személyes tapasztalatokon és aktuális közösségi kérdéseken keresztül segítettek megérteni a környék magyarságának életét és identitását.

4. nap

Utolsó nap reggelén búcsúztunk szállásadóinktól, megköszöntük vendégszeretetüket. A szálláshelyünkön elfogyasztott reggelit követően már az összecsomagolt bőröndjeinkkel együtt szálltunk fel az autóbuszra, hogy kirándulásunk utolsó állomásaira induljunk Kassára.

Útközben az idegenvezetőnk mesélt nekünk a Krasznahorkai várról, illetve megcsodáltuk az Andrássyak mauzóleumát, amelyet Andrassy Dénes gróf építtette, felesége halála után.

Hamarosan megérkeztünk Kassára Szlovákia második legnagyobb városába, amely a keleti országrész gazdasági és kulturális központja és rendkívül gazdag magyar történelmi emlékekben. A Hernád folyó völgyében fekvő település egykor a Magyar Királyság egyik legfontosabb városa volt, ma pedig vibráló, sétálóutcás egyetemi központ.

A város 1347-ben kapta meg a szabad királyi városi rangot, és a 15. században Magyarország második legnagyobb művelődési központja volt Buda után. A 20. század politikai változásai azonban többször is megosztották Kassát: 1920-ban a trianoni döntéssel Csehszlovákia része lett, majd 1938-tól a második világháború végéig ismét a Horthy-korszak Magyarországhoz tartozott, végül 1945 után visszakerült Csehszlovákiához, majd 1993 óta Szlovákia része. Kassa óvárosának szűk utcáiban és házaiban tömörültek a korabeli céhek mesterei (például takácsok, kovácsok, vargák). A szűk, kanyargós utcahálózat célja az volt, hogy egy esetleges ostrom vagy betörés esetén megnehezítse az ellenség (és a lovas katonák) mozgását.

Először a Rodostó-házba látogattunk el, amely Kassa történelmi belvárosában található, és fontos emlékmű a magyar–török kapcsolatok és a Rákóczi-szabadságharc szempontjából. A név a törökországi Rodostó városára utal, ahol II. Rákóczi Ferenc száműzetésben élt. A ház Kassán azokat a történelmi eseményeket és személyeket idézi fel, amelyek a szabadságharchoz és a száműzetéshez kötődnek. A magyarok által egyik leglátogatottabb nevezetessége Rákóczi fejedelem rodostói házának a pontos másolata, mely a középkori városfal erődrendszerének legrégebben megmaradt részlete, a Hóhérbástya udvarában áll. 1943-ban építették fel a fejedelem ebédlőházának mását, mely ma a Kelet-Szlovákiai Múzeum népszerű kiállításaként mutatja be a szabadságharc vezetőjének mindennapjait, személyes tárgyait – a rodostói kelet hangulatával fűszerezve.

A tárlatvezetés során megtudtuk, hogy amikor 1906-ban II. Rákóczi Ferenc fejedelem hamvait hazaszállították, hazakerült 24 ládában a rodostói ház ebédlőjének berendezése is, majd a világháború sodrásában kalandos körülmények között lezárva egy pincében a feledés homályába merült.

1942-ben kezdődtek az emlékház kialakításának kezdeti munkálatai, befejezésére azonban csak jóval később, 1990-91-ben került sor. Az épület udvarán a fejedelem monumentális bronzszobra áll, melyre diákjaink koszorút helyeztek el. A Rodostó-ház belső, kétszintes kiállítása II. Rákóczi Ferenc életét, a szabadságharc eseményeit és a fejedelem hamvainak hazaszállítását mutatja be. A tárlat eredeti, Rodostóból hazahozott bútorokat, berendezési tárgy

akat és Rákóczi saját kezű fafaragásait őrzi, melyek személyes és történelmi értéket egyaránt képviselnek, így mélyebb betekintést nyújtanak a magyar szabadságharc jelentős időszakába.

A Rodostó-ház megtekintése után elindultunk Kassa belvárosába, melynek központja az impozáns Fő tér. A Főtér közepén áll Szlovákia legnagyobb gótikus műemléke, a monumentális Szent Erzsébet-székesegyház. Ez a lenyűgöző építmény nemcsak a város ikonikus jelképe, hanem fontos kulturális és vallási központ is.

Idegenvezetőnk elmesélte, hogy a dóm a tűzvészek és földrengések, valamint az új stílusú javítások ellenére szépen megtartotta gótikus mivoltát, mindemellett sok értékes művészeti alkotást őriz. A templom három gazdagon díszített kapui közül a legdíszesebb az északi kapu az *Utolsó ítélet* ábrázoló timpanonjával. a délnyugati sarokban található középkori vízköpő. Mesélt a középkori vízköpőről, amelyről azt tartják, hogy egy István nevű építész feleségét ábrázolja, aki mértéktelen borivásával haragította magára férjét.

A dóm belsejében a legnagyobb kincsként és látványosságként a gótikus Szent Erzsébet főoltárt csodáltuk meg 48 gótikus táblaképével.

Altemplomában 1906-ban helyezték örök nyugalomra a Rodostóból hazaszállított II. Rákóczi Ferenc fejedelmet, kőkoporsójában helyezték el édesanyja, Zrínyi Ilona és fia, József hamvait is.

A dóm mellett megnéztük az Orbán - tornyot, melyet Szent Orbánnak - a szőlőtermelők védőszentjének szenteltek, mivel Kassa szőlőhegyekkel volt körülveve. A toronyban volt elhelyezve a több mint 7 tonnás Szent Orbán harang. Eredetileg harangtoronyként szolgált, de egy tűzvész következtében harangja megolvadt. A megmaradt darabokat később helyreállították, és az épület előtt kiállították. A torony falaiba 36 sírkő van behelyezve.

A torony melletti parkban megnéztük a zenélő szökőkutat, majd a tér túloldalán az Állami Színház épületét is.

Rövid ebédszünet után búcsút intettünk Kassának és elindultunk haza. Este 6 óra körül boldogan köszöntöttük a szülőket, akik már izgatottan vártak bennünket az iskola parkolójában.

Értékelő szakasz:

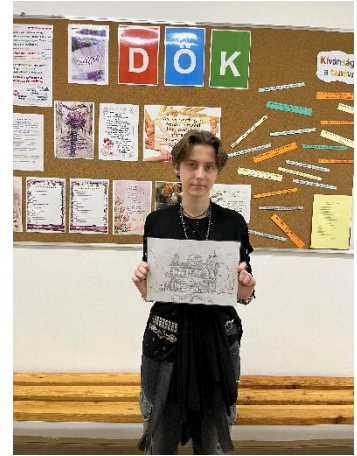
A **GÖMÖR ÉS KASSA MAGYAR EMLÉKEI** felvidéki kirándulás életre szóló élményekkel gazdagította tanulóinkat, valamint a kísérőtanárokat is. Rengeteg új ismeretet szereztünk, amelyek mélyen beépültek gondolkodásunkba. A tanulmányi út során bepillantást nyertünk a külhoni magyarság mindennapjaiba, és lehetőségünk nyílt személyes beszélgetésekre is velük. A program a közösségépítés szempontjából is rendkívül értékes volt, erősítve diákjainkban a nemzeti összetartozás érzését.

A gyerekek és szüleik visszajelzései, valamint személyes tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy a teljes projekt sikeresen zárult, céljainkat maximálisan elértük, maradandó élményt hagyva tanulóink lelkében és gondolkodásában. A felvidéki napok során a tanulók felismerhették a térség magyar irodalmi és történelmi nagyjainak jelentőségét, és megértették, milyen kihívásokkal és örömeikkel élnek a határon túli magyar közösségek. Megértették, miért igyekeznek az államhatáron kívül élők megőrizni magyarságukat.

Az értékelő órákon a kirándulás során készült fényképekből és videókból összeállított prezentációt vetítettük le, közben megosztottuk a személyes tapasztalatokat, és értékeltük az út eseményeit.

Néhányan a tanulmányi út élményeit rajzolták le, a művek kikerültek a DÖK falra.

Június 4-én a Nemzeti Összetartozás Napján témanapot tartottunk iskolánkban. A napot ünnepi műsorral indítottuk. A műsor zárásaként iskolánk minden tanulója közösen elénekelte a Kárpátia zenekar Ott ahol zúg az a négy folyó című dalát.

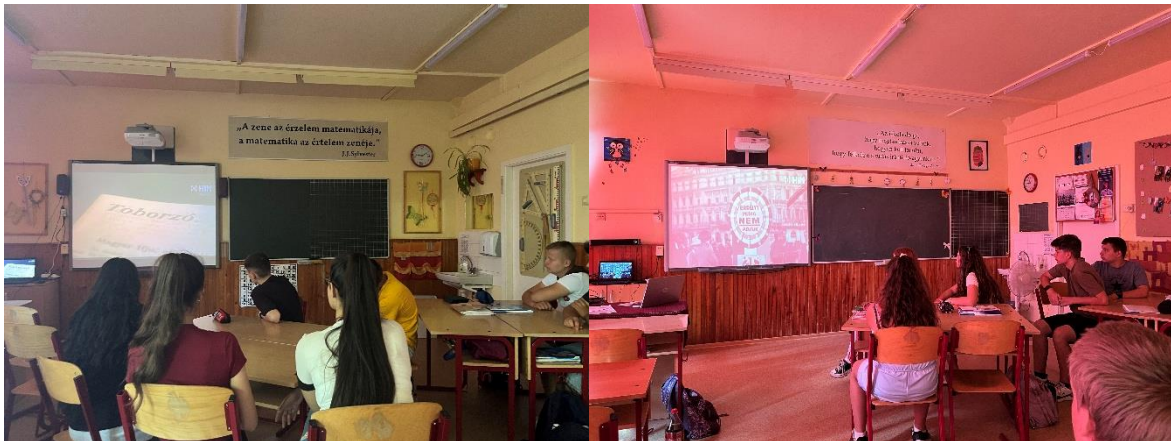

A nap folyamán a kiránduláson részt vevő tanulók élménybeszámolót tartottak a 6. évfolyamos diákoknak.

A témanap során a 7. és 8. évfolyamos tanulók rendkívüli történelem órán vettek részt, ahol dokumentumfilmet néztek az 1920.június 4-i eseményről, majd játékos feladatok segítségével mélyítették el tudásukat a Trianoni békeszerződésről.

A tanulmányi kirándulás programjai egyértelműen bizonyították, hogy a tanultak elmélyítéséhez és élővé tételéhez a legjobb módszer, ha a diákok saját élményként tapasztalják meg a valóságot.

Köszönjük, hogy részesei lehettünk ennek a csodálatos kirándulásnak!